

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาว (สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2524 : 9-3) ได้กล่าวถึงด้านการศึกษาไว้ว่า "ในการพัฒนาคุณภาพของเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในระบบโรงเรียน การเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ โดยมุ่งให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ได้เรียนรู้ทางด้านวิชาการสอบไล่ได้ประการเดียวไม่เป็นการเพียงพอ" จะเห็นว่านโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนของชาติ ได้วางแนวทางใหม่การส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านต่างๆเพิ่มขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากชั้นเรียนนั้น ทางหนึ่งคือการเรียนรู้ฝึกฝนจากประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร ทั้งนี้เพราะ "กิจกรรมช่วยให้เยาวชนมีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งการพัฒนาตนเองต่อบุคลิกภาพ" (สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2524:9-4)

นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 18) ได้ระบุไว้ว่า "รัฐพึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน และจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดี" ดังนั้นจะเห็นว่าในระบบการศึกษาปัจจุบัน ได้เน้นให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ได้พัฒนาไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นนั้น มีทั้งที่จัดโดยโรงเรียน หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และองค์การภาคเอกชนต่างๆ

กิจกรรมสำหรับเยาวชนกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมจัดขึ้น ทั้งในโรงเรียน และหน่วยงานเยาวชนต่างๆ คือ กิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งในระบบการศึกษา จัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการของโรงเรียน

ค่ายพักแรม ตามคำจำกัดความของสมาคมค่ายพักแรมแห่งสหรัฐอเมริกา (American Camping Association อ้างถึงใน เกื้อ แก้วเกต 2524 ก: 7) กล่าวว่า "ค่ายพักแรมเป็นประสบการณ์ทางการศึกษาด้านสร้างสรรค์ ที่เกิดจากการมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มกลางแจ้ง ไร้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา สติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจ ของคน โดยการช่วยเหลือแนะนำจากผู้นำ ที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อการนี้"

ในแนวทางปฏิบัติแล้ว วันเวลาของค่ายพักแรมเปรียบเสมือนท่อยาวขนาดใหญ่ ที่ภายในบรรจุไว้ด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กิจกรรมต่างๆ เจ้าหน้าที่ค่าย ผู้นำเยาวชน และอื่นๆ ซึ่งจะจัดไว้ให้เป็นระเบียบและเหมาะสม เพื่อผลในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ที่ผ่านเข้าไปในท่อนั้น ตามเป้าหมาย (เกื้อ แก้วเกต 2524 ช: 20)

จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายโดยทั่วไปของค่ายพักแรม (Dimock, ed. 1948: 33-36)

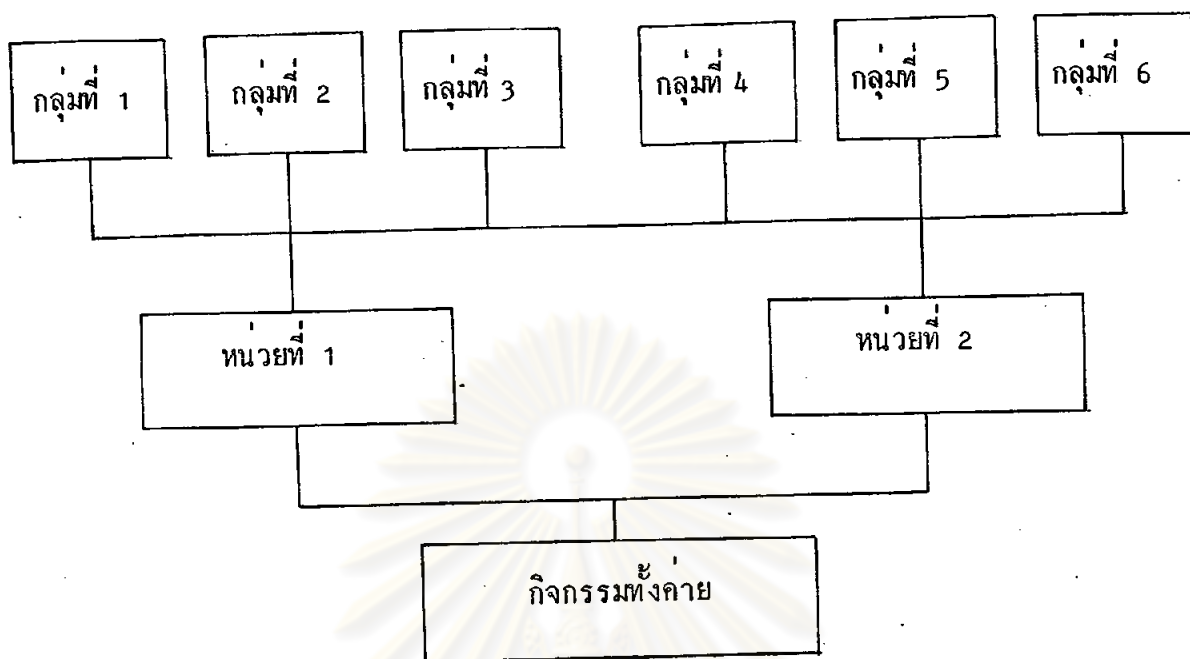
คือ

1. พัฒนาความรู้สึกที่ใกล้ชิดสัมพันธ์กับธรรมชาติ และศิลปการใช้ชีวิตกลางแจ้ง
2. ศึกษาและเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่อย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
3. เรียนรู้การสร้างสรรคสิ่งที่มีประโยชน์ในเวลาว่าง
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ
5. เรียนรู้การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และวิถีทางประชาธิปไตย
6. พัฒนาค่านคุณธรรมของจิตใจ

นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของค่ายพักแรมดังกล่าวแล้ว ในบางครั้ง ค่ายพักแรมจะจัดตั้งเป้าหมายเฉพาะ ในแต่ละค่ายที่จัดขึ้น แต่ลักษณะของการจัดกิจกรรมและการบริหารค่ายโดยรวมแล้ว จะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

กิจกรรมค่ายพักแรม

กิจกรรมค่ายพักแรมนั้น เป็นการนำเอากิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ หรือจัดขึ้นในค่ายพักแรม และรวมถึงกิจกรรมทางด้านเสริมความรู้และทักษะอื่นๆ ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและสถานที่ในการจัดค่ายพักแรมนั้นๆ แต่การจัดกิจกรรมก็จะยึดแนวคิดและปรัชญาของค่ายพักแรมเดียวกัน คือการจัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 8-10 คน กิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดกลาง (รวมกลุ่มเล็กประมาณ 3-4 กลุ่ม) และการจัดกิจกรรมกลุ่มขนาดใหญ่ (ทั้งค่าย) ในแต่ละกลุ่มเล็กนั้นจะมีผู้นำกลุ่ม 1-2 คน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม ให้คำแนะนำ ให้การดูแลเอาใจใส่ กระตุ้นและแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในกลุ่ม ตลอดระยะเวลาของการรวมกิจกรรมและการอยู่ค่ายพักแรม โครงสร้างของการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นดังนี้

กิจกรรมพื้นฐานต่างๆของการจัดค่ายพักแรม ได้แก่

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่ม เนื่องจากชาวค่ายแต่ละคน มาจากที่และพื้นฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นในวันแรกของค่ายพักแรม ผู้นำกลุ่มจะใช้กิจกรรมทางด้านกลุ่มสัมพันธ์ต่างๆ อันได้แก่ เกมการเล่นหรืออาจจะเป็นลักษณะของงานที่จะต้องทำร่วมกัน ซึ่งจะให้ความสนุกสนานไปในตัว และในขณะเดียวกันนี้ ก็จะเป็นโอกาสของผู้นำ ที่ได้สั่งเกตและศึกษาถึงพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มไปด้วย

กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ เป็นกิจกรรมทางค่านศิลป์และการประดิษฐ์ โดยเน้นที่การนำเอาธรรมชาติที่หมดประโยชน์ มาสร้างสรรค์เป็นงานทางศิลปะต่างๆ เช่น การทำของที่ระลึก ทำเครื่องใช้และเครื่องประดับบ้าน เป็นต้น กิจกรรมธรรมชาติศิลป์จะเปิดโอกาสให้ชาวค่ายได้แสดงออก พัฒนาการคิดสร้างสรรค์ และมีความซาบซึ้งในความสวยงามของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว (Mitchell and Crawford 1964: 130) ผลงานทางด้านศิลปะของชาวค่าย จะสร้างความภาคภูมิใจ และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับชาวค่ายได้ในอีกทางหนึ่ง

กิจกรรมการแสดง ในช่วงระยะเวลาของค่ายพักแรม จะมีกิจกรรมที่เป็นการแสดงของกลุ่มชาวค่ายแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการแสดงที่ไม่จำเป็นต้องมีการเตรียมการด้านอุปกรณ์และเครื่องแต่งกายมากนัก เน้นที่การแสดงออก การมีส่วนร่วมและจินตนาการ โดยทั่วไปมักจะใช้

ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมของค่ายเป็นสำคัญ การแสดงจะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ชาวค่ายทุกคนได้แสดงออกถึงความคิดและความสามารถของแต่ละคน (Michell and Crawford 1964: 118) กลุ่มชาวค่ายจะร่วมกันกำหนดเนื้อเรื่อง บทบาท และร่วมมือกันในการเตรียมการแสดงและการฝึกซ้อม สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชาวค่ายทุกคนจะต้องร่วมในการแสดง และมีสิทธิ์เลือกตามความสามารถและความสนใจของตนเอง ภายใต้การกระตุ้นและแนะนำจากผู้นำกลุ่ม

กิจกรรมธรรมชาติศึกษา เป็นกิจกรรมที่จะสร้างความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมทั้งสร้างความตระหนักในความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เหล่านี้ ชาวค่ายจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่นเกม การทดลองและการสัมผัสโดยตรง มีใช้การบรรยายหรือการฟังอภิปราย

กิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการ ในค่ายพักแรมจะมีกิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการต่างมากมาย อันได้แก่ การยิงธนู การยิงปืน การว่ายน้ำและความรู้ความปลอดภัยทางน้ำ การกรรเชียงเรือ กิจกรรมฐานวิบากต่างๆ เช่น การโรยตัวจากที่สูง การปีนป่ายนต์ไม้ สะพานเชือก กิจกรรมเข้าจังหวะ เกมเบ็ดเตล็ดและเพลง เกมและกีฬากลางแจ้ง การเดินทางไกล การตั้งค่ายพักแรมและการค้างแรมนอกค่ายพักแรม และการแข่งขันกีฬา โดยปกติการจัดค่ายพักแรมจะพยายามจัดกิจกรรมทางพลศึกษาต่างๆที่มีความแตกต่างจากกิจกรรมหลักในโรงเรียน เช่น ฟุตบอล หรือ บาสเกตบอล เป็นต้น

กิจกรรมทางพลศึกษาและนันทนาการต่างๆในค่ายพักแรมนั้น Dimock and Hendry (1929: 67-72) ได้วิเคราะห์ถึงประสบการณ์ที่ชาวค่ายจะได้รับไว้ 3 ด้าน คือ

1. การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ได้แก่การเรียนรู้ทักษะต่างๆของกิจกรรมนั้นๆ เช่น ทักษะการยิงธนู ทักษะการกรรเชียงเรือ เป็นต้น
2. การเรียนรู้เสริม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์จากการเรียนรู้ในข้อ 1 เช่น การเลือกใช้อุปกรณ์ การดูแลรักษา และซ่อมแซม กฎของความปลอดภัย การให้การปฐมพยาบาลเมื่อเกิดการบาดเจ็บ และอื่น ๆ
3. การเรียนรู้การอยู่ในกลุ่ม เป็นประสบการณ์ที่จะได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น
  - เรียนรู้เรื่องการเห็นแก่ตัว หรือไม่เห็นแก่ตัว
  - การร่วมมือ หรือไม่ร่วมมือในกลุ่ม
  - การชนะ หรือการพ่ายแพ้
  - ความเป็นอิสระ หรือไม่เป็นอิสระในกลุ่ม

- การรับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกของคนอื่น หรือสมาชิกในกลุ่ม
- การตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล หรือการตัดสินใจไม่คำนึงถึงเหตุผล
- ความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์
- ความกล้าหาญ
- ความเชื่อมั่นในตัวเอง หรือไม่เชื่อมั่นในตนเอง
- การควบคุมตัวเอง ความรับผิดชอบ
- ความเป็นผู้นำหรือผู้ตาม
- ความสนุกสนานร่าเริง และความเจ็บขรึม
- การกล้าแสดงออกหรือไม่กล้าแสดงออก
- เรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว
- ฯลฯ

กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เป็นกิจกรรมที่จะจัดขึ้นตามจังหวะและโอกาสต่าง ๆ เช่นการจัดงานปาร์ตี้ การจัดวันเกิดให้ชาวค่าย งานออกร้าน วันเทศกาลต่าง ๆ หรือวันสมมุติ เช่น วันน้ำมันหมดโลก วันในประวัติศาสตร์ กิจกรรมประเภทนี้จะเป็นการจำลองสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมประเภทบทบาทสมมุติ คล้ายกับกิจกรรมการแสดงที่กล่าวมาแล้ว

กิจกรรมประจำวันต่าง ๆ เนื่องจากค่ายพักแรมชาวค่ายจะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นเวลาหลาย ๆ วัน จึงมีกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรอยู่มาก ซึ่งชาวค่ายก็จะได้เข้าร่วม หรือได้รับมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ อาทิ เช่น

- เป็นผู้รักษาเวลาประจำวัน ซึ่งจะต้องรับผิดชอบในการควบคุมตารางเวลาของค่ายทั้งหมดในวันที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ประกาศความเคลื่อนไหวของค่ายและข่าวสารต่าง ๆ
- การพยาบาลอากาศประจำวัน ซึ่งชาวค่ายจะต้องนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมธรรมชาติศึกษา มาใช้ในการพยาบาลอากาศประจำวัน
- การแสดงสิ่งประดิษฐ์ของกลุ่ม นอกเหนือจากการสร้างสรรค์ส่วนบุคคลแล้ว แต่ละกลุ่มจะร่วมมือกันในการประดิษฐ์และสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มด้วย
- การให้ข้อคิดประจำวัน ทุก ๆ เช้าชีวิตชาวค่ายจะเริ่มต้นด้วยข้อคิดประจำวัน ซึ่งแต่ละกลุ่มชาวค่ายจะรับผิดชอบในการเสนอข้อคิดต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ ด้วยวิธีการบอกเล่า ด้วยการแสดงสั้น ๆ หรือการอภิปราย

- การเสียบทกลอนก่อนอาหาร และบทกลอน หรือคำประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นผลงานของกลุ่ม หรือส่วนบุคคล
  - การจัดบ้านสะอาด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีความร่วมมือกัน และสร้างสุขนิสัย จึงจะมีการแข่งขันการจัดบ้านสะอาดประจำวัน ตลอดระยะเวลาของค่าย และจะมีการประกาศ และมอบธงประจำบ้านสะอาด
  - เวิร์คช็อปอาหารประจำวัน เพื่อฝึกให้เป็นผู้ให้บริการและผู้รับบริการ
- นอกจากกิจกรรมที่กล่าวมาแล้ว ในค่ายพักแรมจะยังมีกิจกรรมที่ให้ความบันเทิง และ ความสนุกสนาน อื่นๆ อีกหลายกิจกรรม

บุคลิกภาพและความสำคัญ

แนวโน้มของการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตนั้น บุคคลต้องมีการต่อสู้แข่งขันกันมากขึ้น ผู้ที่มีความสามารถสูง มีความกระตือรือร้นในการศึกษา และอาชีพการงาน ก็จะมีความสำเร็จ ในชีวิตสูง ดังนั้น บุคคลที่มีความสำเร็จทางการศึกษา ก็จะเป็นผู้ได้เปรียบและมีโอกาสมากกว่า โดยปริยาย แต่การสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษานั้น มีองค์ประกอบหลายประการ จากการศึกษาของ เทเลอร์ (Taylor, cited by Naylor 1972: 17) สรุปว่า บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

บุคลิกภาพนั้น มีทัศนและแนวคิด ทฤษฎี แตกต่างกันไปหลาย ๆ แนวทาง ตามแนว ความคิดของ Jung (อ้างถึงใน หลุย จาปาเทศ : 23-26) ใ้แบ่งบุคลิกภาพ ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพประเภทแสดงตัว (Extraversion) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความสนใจออกนอกตัว เมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้า จะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น สนใจ บุคคลอื่น หรือสิ่งแวดล้อม ชอบการแสดงออก ชอบการสมาคมกับบุคคลอื่น เข้ากับคนอื่นได้ง่าย กล้าและชอบผจญภัย เปิดเผย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง ช่างพูด มีการกระทำ ที่หุนหัน ใจเร็ว

2. บุคลิกภาพประเภทเก็บตัว (Introversion) เป็นลักษณะของบุคคลที่มี แนวโน้มที่จะหันเข้าหาตนเอง มีความกลัว ซื่อายและเขื่องช้า ทำอะไรด้วยความระมัดระวัง และการที่ไม่ชอบแสดงตัว หรือโต้ตอบกับสังคม จึงมักมีพฤติกรรมที่ขัดกับสังคมได้ง่าย การตัดสินใจไม่ ตามคนอื่น จะยึดตนเองเป็นหลัก ขาดความยืดหยุ่น ปรับตัวยาก และการปรับตัวจะทำแบบหนี

3. บุคลิกภาพแบบกลาง ๆ (Ambiversion) เป็นลักษณะของบุคคลที่เป็นลักษณะกลาง ๆ ไม่นักไปในทางเก็บตัว หรือ แสดงตัว

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัว กับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษานั้น จากการศึกษาของชาย (Child 1964: 187-195) พบว่ามีความสัมพันธ์กัน และ Rushton (1966: 178-183) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว นอกจากนี้ ไอแซงค์ และ คูกสัน (Eysenck and Cookson 1969: 109-130) ก็ศึกษาได้ผลทำนองเดียวกัน คือ เด็กที่มีลักษณะแสดงตัวทั้งชาย-หญิง มีความสามารถในการเรียนดีกว่าเด็กที่มีลักษณะเก็บตัว โดยเฉพาะทางด้านเหตุผล และภาษา

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัว เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เด็กมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งก็หมายถึงว่า จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เป็นผู้มีความสำเร็จในชีวิต และสังคมในอนาคต

บุคลิกภาพกับกิจกรรมกายพักรวม

กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในค่ายพักรวม ซึ่งได้แก่กิจกรรมทางพลศึกษาและนันทนาการ รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ นั้น โดยตัวของกิจกรรมแต่ละอย่างเอง ก็มีคุณค่าในการปรับปรุงพฤติกรรม และบุคลิกของผู้เข้าร่วม ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว และดังที่ นันทยา วงศ์เสรีพิพัฒนา และ คณะ (2524: 6) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมในเกมและกีฬา นั้น เป็นส่วนประกอบในการพัฒนาบุคลิกภาพ และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นการเปิดโอกาสให้เพศหญิง และชาย สนธิสนม และกล้าแสดงออกมากขึ้น และจากการวิจัยของ นันทยา และคณะ อีกเช่นกัน (2524: 54) ที่พบว่า นักเรียนที่มีทักษะอ่อน เมื่อได้รับการฝึกฝนทักษะทางกีฬาและนันทนาการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จะทำให้มีการปรับแต่งบุคลิกภาพไปในทางที่ดี

เมื่อนำกิจกรรมดังกล่าว มาใช้ในค่ายพักรวมผสมผสานกับสภาพแวดล้อม และการจัดระบบกิจกรรมของค่ายพักรวม ซึ่งเป็นลักษณะของการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กเป็นพื้นฐาน อันเป็นการเสริมศักยภาพในการปรับตัวของสมาชิกในกลุ่ม ก็จะทำให้เป็นแรงเสริมในการปรับปรุงบุคลิกภาพได้มากขึ้น ดังเช่นแนวคิดของ ดิมอค (Dimock, ed. 1948: 30) ที่ว่า การจัดระบบค่ายพักรวม และบรรยากาศของค่ายพักรวม เป็นเงื่อนไขเสริมในการปรับปรุงบุคลิกภาพและการพัฒนาการของส่วนบุคคล ทั้งนี้เพราะ เด็กได้ห่างจากผู้ปกครอง บิดามารดา หรือผู้ใหญ่อื่น ๆ ซึ่งเด็กเกี่ยวข้องกับและมีอิทธิพลต่อการผันแปรทางอารมณ์ของเด็ก มีอิสระ มีการควบคุมตนเอง ได้รับ

การสนองตอบความต้องการส่วนบุคคล ได้รับรู้ถึงความสำเร็จของตนเอง(ในกิจกรรม) ได้รับการยอมรับ และมีความผูกพันในกลุ่ม

คุณลักษณะพิเศษอีกบางประการของค่ายพักแรม ที่เป็นเหตุผลให้กิจกรรมของค่ายพักแรมมีความหมายในการพัฒนาเด็กมากขึ้น คือ

1. การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมนั้น โดยทั่วไปเด็กมีความสนใจ เต็มใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วม ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นความพร้อมของเด็กประการหนึ่ง
2. สภาพแวดล้อมในค่ายพักแรม เป็นการจัดระบบแบบง่ายไม่ใหญ่โตมากนัก ทุกคนจะได้เข้าร่วมและสัมผัสอย่างทั่วถึง
3. กิจกรรมของค่ายพักแรมจะดำเนินด้วยความสนุกสนาน ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เข้าร่วม ไม่น่าเบื่อหน่าย และไม่มีบรรยากาศของการเรียนการสอนอย่างมีรูปแบบ
4. ผู้นำค่ายพักแรม แม้จะเรียกกันทั่วไปเช่นนั้น แต่โดยความเป็นจริง ผู้นำทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนว (มิใช่ผู้นำ) เป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม มีความเป็นกันเองแบบพี่-น้อง มีความรัก และความสัมพันธ์ต่อกันเป็นพื้นฐาน มีช่องว่างระหว่างวัยน้อย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุดเด่นของค่ายพักแรม

นอกจากนี้ Rodney and Ford (1971: 20) ได้กล่าวถึงค่ายพักแรมว่า จะช่วยให้ผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว และแสดงตัว เข้าหากกลุ่ม แทนที่จะอยู่รอบนอกกลุ่ม และก็มี ความเต็มใจที่จะแสดงหรือให้ความร่วมมือ และเสียสละให้กลุ่มเท่าที่เขาคould ให้ได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะ และอิทธิพลของกลุ่มที่มีผลต่อพฤติกรรมของแต่ละคน

เหตุผลของการวิจัย

ค่ายพักแรมเยาวชนในประเทศไทย เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2496 โดย สมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ (2525 ก : ไม่ปรากฏเลขหน้า) และได้ดำเนินการจัดต่อเนื่องมาทุกปี จนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมกับ สมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 พบว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจและสนับสนุนให้บุตรหลานของตนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในช่วงปิดภาคเรียนเป็นจำนวนมากทุกปี อย่างไรก็ตาม กิจกรรมค่ายพักแรมสำหรับประเทศไทยก็ยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบ มีเยาวชนเป็นจำนวนน้อยที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่มีเป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบัน นับแต่ 2 - 3 ปี ที่ผ่านมานี้ แนวโน้มของการจัดค่ายพักแรมเยาวชนมีมากขึ้น โรงเรียนต่าง ๆ ได้ให้

ความสนใจ และจัดกิจกรรมค่ายพักแรมให้แก่นักเรียนของตน ซึ่งนอกเหนือจากค่ายพักแรมในลักษณะของลูกเสือและยุวกาชาด มากขึ้น อาทิเช่น โรงเรียนมาแตร์-แควีวิทยาลัย โรงเรียนกุหลาบวัฒนา โรงเรียนแมรี่อิมมาคูเลตคอนแวนต์ โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ โรงเรียนสาย์ปัญญา และ โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (กล่าวถึงเฉพาะส่วนที่ได้รับความร่วมมือในการจัดค่ายพักแรมจาก สมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ) นอกจากโรงเรียนต่าง ๆ แล้ว บริษัทเอกชนต่าง ๆ เช่น บริษัทสยามกราฟท์ บริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย บริษัทปูนซีเมนต์ไทย เป็นต้น ก็ได้จัดค่ายพักแรมเยาวชนให้กับบุตรหลานของเจ้าหน้าที่และพนักงานของตน เป็นประจำทุกปี(ไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ 2525 ก : ไม่ปรากฏเลขหน้า) และ ในส่วนของสมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ เอง เฉพาะในภาคฤดูร้อน ปี พศ. 2525 มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเป็นจำนวนถึง 1,498 คน (สมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ 2525 ข : 24)

จากสภาพเป็นจริงดังกล่าว แสดงถึงการขยายของกิจกรรมค่ายพักแรมมีมากขึ้น ในขณะการศึกษาและส่งเสริมทางด้านวิชาการเกี่ยวกับผลของกิจกรรมค่ายพักแรมในด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยมีน้อยมาก ผู้วิจัยจึงคิดจะศึกษาถึงผลของกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ แบบแสดงตัว-เก็บตัว อันเกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา ตามแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลของกิจกรรมค่ายพักแรมเยาวชน ที่มีต่อชาวค่าย ทางด้านบุคลิกภาพ การแสดงตัว-เก็บตัว

สมมติฐานของการวิจัย

การเข้าร่วมกิจกรรมของค่ายพักแรม จะมีผลต่อบุคลิกภาพด้านแสดงตัว-เก็บตัว ของชาวค่าย โดยที่ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ชาวค่ายจะมีลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัวมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นเยาวชนชาย-หญิง จากโรงเรียนต่าง ๆ ที่มี

ระดับการศึกษาชั้น ม.1 - ม.6 ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของ สมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ในช่วงเดือนตุลาคม พศ. 2526 ณ ค่ายพักแรมของสมาคมฯ เมืองพัทธยา วนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และค่ายพักแรมที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นระยะเวลา 7 วัน

2. ลักษณะการจัดค่ายพักแรม เป็นค่ายพักแรมในรูปแบบของ สมาคมไว.เอ็ม.

ซี.เอ.กรุงเทพฯ

3. ลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว-เก็บตัวของชาวค่าย ใช้แบบทดสอบ M.P.I (The Maudsley Personality Inventory) เป็นเครื่องมือในการวัด

คำจำกัดความของการวิจัย

บุคลิกภาพหมายถึง แบบฉบับของลักษณะนิสัยที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรม ทั้งทางร่างกาย ทาที และจิตใจของคนนั้นๆ (วันเพ็ญ บุญประกอบ 2520: 50)

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Naylor 1972: 47) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบเก็บตัวเป็นคนเงียบ แยกตัวจากคนอื่น ชอบอ่านหนังสือมากกว่าจะสนิทสนมกับเพื่อน ทำอะไรด้วยความระมัดระวัง ซื่อาย เจาะระเบียบ ไม่ชอบความตื่นเต้น อาจมองโลกในแง่ร้าย

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Naylor 1972: 47) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบแสดงตัว ชอบเข้าสังคมและสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือศึกษาโดยลำพัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น สนุกสนานเร้าใจ ชอบการเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว

ในการวิจัยครั้งนี้ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ชาวค่ายที่ได้คะแนนจากการทดสอบระหว่าง 8-22 คะแนน และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว คือ ชาวค่ายที่ได้คะแนนทดสอบระหว่าง 31-42 คะแนน (อุไร สิงห์โต 2522: 18)

ค่ายพักแรม หมายถึง ค่ายพักแรมของสมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเยาวชนในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งใช้เวลาในการจัดค่าย 7 วัน

กิจกรรมค่ายพักแรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในค่ายพักแรม อันได้แก่ กิจกรรมทางคานพลศึกษาและนันทนาการ กิจกรรมธรรมชาติศึกษา กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ กิจกรรมการจัดตั้งค่ายพักแรมและการใช้ชีวิตกลางแจ้ง กิจกรรมการเดินทางไกล กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมการแสดง กิจกรรมพิเศษในวันสำคัญ และกิจกรรมประจำวันต่างๆ ในค่ายพักแรม

ชาวค่าย หมายถึง เยาวชนชาย-หญิง จากโรงเรียนต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง และ

ส่วนภูมิภาค ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของสมาคมไว.เอ็ม.ซี.เอ.กรุงเทพฯ ในระหว่างปิดภาคเรียนเดือนตุลาคม พ.ศ. 2526 และเป็นเยาวชนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแตกต่างกัน ทั้งในด้านการแสดงตัว-เก็บตัว

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดค่ายพักแรมเยาวชน เป็นสื่อในการพัฒนาบุคลิกภาพ และพัฒนาการดำเนินชีวิตของเยาวชนอย่างกว้างขวางขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และวิจัย ผลของกิจกรรมค่ายพักแรมเยาวชนในค่านานาชาติต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย